

Referat af 9. følgegruppemøde for Møn Kulturarvsatlas

Tirsdag d. 8. august 2006

Deltagere: Knud Larsen (*Borgmester*), Lis Jensen (*Kulturarvsstyrelsen*), Michael Lauenborg (*Kulturarvsstyrelsen*), Erica Heyckendorff (*Berings Tegneste ApS*), Edith Marie Rosenmeier (*Møns Museum*), Axel Knuhtsen (*MTU-formand*), Lene Buur (*PNPM, Kulturmiljø-gruppen*), Käthe Vest (*Møns Museumsforening*), Rigmor Nielsen (*Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur*), Jørgen Grønborg (*Møns Marineforening*), Erik Büchert (*Møn Turistforening*), Søren Spanager (*A21-rådet og DN Møn*), Leif Iversen (*repr. for skolerne*), William Houman (*Foreningen Nyord*), Stig Nøhr (*naturvejleder*), Heidi Pfeffer (*Kulturmiljørådet*), Erik Strange (*Bygningsforbedringsudvalget*), Jonna Kjær-Nielsen (*Fanefjord Grundejerforening*), Frank Nielsen, (*Møn Kommune, referent*).

Afbud/im.: Michael Larsen (*Byrådet*), Knud Pedersen (*MTU*), Erik Bjerre (*MTU*), Anne Green (*MTU*), Lars Mathiasen (*Lokalhistorisk Forening*), Elo Dahl Mortensen (*Møns Amatørarkæologiske Forening*), Orla Olsen (*Sjællandske Familielandbrug*), Jette Rasmussen (*Borre og Omegns Borgerforening*), Ole Eskling (*Mandemark Grundejerforening*), Preben Kristiansen (*Stegelandemark og Omegns Grundejerforening*), Torben Steen Pedersen (*Gr.for. på Bogø*), Kristoffer Buch Pedersen (*Sydsjællands Museum*), Helle Ålsbøl, (*Møns Museum*), Kjeld Anker Nielsen (*MTU*), Torben Nielsen (*Sydhavsøernes Landboforening*), Peter Møller Kristensen (*Møn Kommune*), Johan Landgren (*Storstrøms Amt*), Pernille Møller Nielsen (*Møn Kommune*), Søren Hovmand (*Kommunaldirektør*).

Dagsorden:

1. Velkomst
2. Kommentarer til manuskriptet
3. Følgegruppens og kommunens udkast til kapitel om Bevaring og udvikling
4. Valg af forsidefoto
5. Udkast til layout – omslag og 3 prøveopslag
6. Evt.

Referat

Kommentarer til manuskriptet

Forord

Knud Larsen er meget utilfreds med, at det næstsidste afsnit – det med nationalparker – ikke er med i forordet. Knud Larsen mener, at "nationalparkafsnittet" skal med i forordet.

Historisk gennemgang

1660-1790

Jonna gør opmærksom på, at godserne mangler numre – det er bedst for overskuelighedens skyld.

1790-1880

I overskriften rettes ordet "florissant" til "opblomstning" på opfordring af Knud Larsen.

Diskussion af teksten om udvandring til Amerika: Michael Lauenborg mener, at sætningen "de 110 mønboer....." skal tages ud. Knud Larsen ønsker nogle mere sigende tal. Rigmor Nielsen mener, at man må konsekvensrette teksten.

1880-i dag

Axel Knuhtsen spørger om det er rigtigt, at det hedder Møns Turistbureau eller ..? Erik Büchert svarer nej, det hedder Møn Turistforening. I næstsidste afsnit skal der tilføjes: "....overvejes det, om Østmøn *Ulvshale og Nyord....*".

Knud Larsen gør opmærksom på, at Nyord og Ulvshale også er en del af nationalparkprojektet. Erica er enig.

Knud Larsen synes, at udviklingen på Møn er beskrevet for negativt. F.eks. kom der i 1997 en ny skole i Stege, der er mange spisesteder, Storegade er nyrenoveret, der er kommet bryghus, nye boliger på sukkerfabrikkens grund osv. Erik Büchert giver Knud Larsen ret og han kommer gerne med et konkret bud på en tekst, hvis det ønskes. Knud Larsen foreslår eventuelt, at mødes i et kompromis om teksten. Erica Heyckendorff svarer, at teksten bliver ændret.

Stege

Axel Knuhtsen gør opmærksom på, at Stege borg og Skt. Gertrud lå et andet sted end omtalt.

Jørgen Grønborg gør opmærksom på, at skorstenen er fjernvarmeværkets og ikke gasværkets.

Nyord

William Houman: Nyord ligger ved vandet, hvilket er specielt, da det er en bondeby.

Tema: Landbrug og bebyggelse – 1790-1880

Knud Larsen spørger om, hvorfor *alle* ejerne af godserne ikke nævnes ved navn – ikke kun Scavenius og Rosenkrantz – enten alle eller ingen. Enden på historien bliver, at Erica Heyckendorff kigger på det, så alle navnene kommer med.

Tema: 1880-i dag

Damme-Askeby

Knud Larsen: skal institutionen ikke hedde "Institution for sent udviklede unge"?

Erik Büchert: koncentreret indsats for at bevare bymiljøet udfra en samlet indsats og samlet plan.

Rigmor Nielsen spørger om, hvorfor man specielt fremhæver et autoværksted.

Axel Knuhtsen: hvorfor ikke nævne skolen, den er bygget på samme tid. Knud Larsen: hvorfor nævnes Fanefjord Sparekasse ikke? Erik Büchert: også, at det er et velfungerende lokalcenter.

Landsbybebyggelsen

I sidste afsnit synes Søren Spanager, at der skal stå "Farø forbindelsen mod Møn", så man ikke kan tage fejl.

Følgegruppens og Kommunens udkast til kapitel om Bevaring og udvikling på Møn

Lis Jensen havde skrevet et notat til inspiration. Det blev delt ud til alle. Der var enighed om, at vi ikke behøvede at gennemgå notatet nu.

Rigmor Nielsen fortæller om baggrunden for teksten.

Følgegruppens anbefalinger

Heidi Pfeffer mener, at der i første linie skal stå ".....overblik over *et udvalg af øens* bevaringsværdige....".

Anbefaling af konkrete tiltag – Det åbne land

Knud Larsen: Teksten "Inddeling af det åbne land i zoner med hovedvægt på områder til industrilandbrug og rekreative landskaber", hvordan skal den forstås? Skal Møn kun bestå af 2 zoner? Advarer stærkt mod at sådan en formulering kommer med.

Valg af forsidefoto

Knud Larsen: Mølleporten og Klinten mangler. Erica Heyckendorff mener, at Mølleporten er for specifik og at Klinten er en landskabstype. Knud Larsen argumenterer for, at forsidefotoet viser noget karakteristisk for Møn. Lis Jensen ønsker et forsidefoto som illustrerer kulturmiljø, dvs. helheder og sammenhænge, og argumenterer for valg af fotoet fra Borre Sømose. Heidi Pfeffer giver Lis Jensen ret. Knud Larsen forsætter sin argumentation for noget karakteristisk for Møn. Michael Lauenborg mener, at Klinten er et naturfænomen og at vi taler om et kulturarvsatlas.

Efter en del snak frem og tilbage blev der indkredset 4 muligheder. Der blev stemt og der blev fundet et kompromis. Forsiden af atlasset bliver af Stege kulturmiljø med havn, kirke og Hages Gård og de 3 billeder på bagsiden bliver af Klinten, Borre Sømose og Mølleporten.

Eventuelt

Afslutningsvis vil Knud Larsen meget gerne afholde et arrangement d. 21. december 2006, hvor atlasset officielt bliver offentliggjort.

Frank Nielsen
Geograf
Møn Kommune